

РЕЦЕНЗІЯ-ВІДГУК

на освітньо-наукову програму «Екологія» зі спеціальності 101 «Екологія» галузі знань 10 «Природничі науки» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти в Національному університеті біоресурсів і природокористування України

Екологічні проблеми в усіх регіонах планети стають все актуальнішими і впливають на розвиток всіх сфер життя і діяльності людини. Україна не є виключенням. У вересні 2015 р. на 70-й сесії Генеральної асамблеї ООН було прийнято рішення щодо затвердження 17 цілей сталого розвитку та визначено 169 завдань для їх досягнення, які викладені в програмі «Перетворення нашого світу: порядок денний для сталого розвитку до 2030 року». Одна з них, відома як «Збереження екосистем суходолу», передбачає такі напрями, як подолання спустелення та зупинення процесу деградації земель. На сьогодні 117- країн світу, в тому числі й Україна, долучились до формування добровільних національних завдань із дотримання балансу між процесами деградації земель та їх природного і штучного відновлення. У вересні 2019 р. в Нью-Йорку відбулось засідання Генеральної асамблеї ООН з питань надзвичайної ситуації, яка викликана одночасними пожежами в Сибіру, на Алясці, в Канаді, в Гренландії за Полярним Колом, в Амазонці, в результаті чого десятки мегатон вуглекислого газу потрапили в атмосферу. Експерти з Міжнародної комісії по змінам клімату звернулись до світової наукової спільноти із закликом докласти зусиль до обґрунтування можливості утримання температури в межах 1,5 °C до кінця століття, досягти нульового рівня викидів CO₂ до 2050 року, на 45 % скоротити викиди парникових газів до 2030 року. У нашій державі впродовж тривалого часу економічний розвиток супроводжувався незбалансованою експлуатацією природних ресурсів і низькою пріоритетністю питань захисту довкілля, що зазначено у Законі України «Про Основні засади державної екологічної політики України на період до 2030 року». Саме це стало причиною погіршення стану навколишнього природного середовища та нераціонального використання природних ресурсів. Відтак, професіоналізація спеціальності «Екологія» виступає необхідним важелем для розвитку не тільки національної економіки, але і сучасного суспільства в цілому. Тому освітньо-наукова програма «Екологія», що започаткована та реалізується в Національному університеті біоресурсів і природокористування України та спрямована на підготовку високо-професійних, інноваційно-орієнтованих, інтегрованих у світову освітньо-наукову спільноту докторів філософії за спеціальністю 101 «Екологія», є актуальною та відповідає сучасним тенденціям розвитку спеціальності та ринку праці.

Багаторічний досвід наукових досліджень Національного університету біоресурсів і природокористування України у напрямках рослинництва, землеробства, захисту рослин, ґрунтознавства, агрохімії, садівництва, овочівництва, зоотехнії та ін. дозволяє підійти професійно до вирішення завдань екології аграрних екосистем, екотоксикології, екологічної безпеки агропромислового виробництва, збереження біорізноманіття агроландшафтів, контролю стану компонентів природного середовища, екологічного моніторингу агроландшафтів тощо. Саме таке поєднання дозволяє сформувати у здобувачів компетентності, необхідні для розроблення науково-

обґрунтованих рекомендацій і заходів щодо уникнення/подолання негативних впливів аграрної діяльності на довкілля та використати ці знання у процесі розробки новітніх екологобезпечних та ресурсозберігаючих технологій.

У відповідності до мети освітньо-наукової програми її зміст формує у здобувачів ступеня доктора філософії у галузі знань 10 «Природничі науки» зі спеціальності 101 «Екологія» необхідний базис спеціальних теоретичних знань, оволодіння методологією наукових досліджень, а також забезпечує розвиток практичних навичок та умінь, необхідних для проведення високо-результативної науково-дослідної, педагогічної та прикладної професійної діяльності.

Основними структурними складовими ОНП «Екологія» є профіль освітньо-наукової програми, перелік освітніх компонент та їх логічна послідовність, матриці відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми та забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми. Навчальний план підготовки докторів філософії з екології повністю відповідає освітньо-професійній програмі.

Професійна викладацька, наукова та практична діяльність в закладах вищої освіти, наукових установах, органах державного управління вимагає від майбутніх науково-педагогічних працівників, наукових співробітників, державних службовців зі ступенем «доктор філософії» оволодіння загальнонауковими компетентностями, спрямованими на формування: системного наукового світогляду, здатності проведення оригінальних наукових досліджень та здійснення науково-педагогічної роботи у галузі екології, охорони довкілля та раціонального використання природних ресурсів, здатності діяти на основі етичних міркувань та академічної доброчесності, здатності до саморозвитку і самовдосконалення протягом життя. Саме на це спрямована ОНП.

В цілому ОНП «Екологія» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, дозволяє сформувати загальні та спеціальні компетентності, необхідні для професійної діяльності та може бути рекомендованою для впровадження в освітній процес Національного університету біоресурсів і природокористування України.

Рецензент,
доктор біологічних наук,
професор, член-кореспондент
НАН України

Н.В. Заїменко

